

ความร่วมมือด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ ในอาเซียน

รวบรวม/เรียบเรียงโดย วิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
เอกสาร/ข้อมูลอ้างอิงจาก สำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความเป็นมา

ประชาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN (Association of South East Asian Nations) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าอาเซียน ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๗ (พ.ศ. ๒๕๑๐) โดยประเทศสมาชิก ๕ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย พร้อมทั้งได้จัดทำคำประกาศกรุงเทพฯ หรือ Bangkok Declaration, August 1967 ขึ้นซึ่งถือเป็นข้อสัญญาผูกพันฉบับแรกของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สันติภาพและความมั่นคง ภายใต้หลักการของสหประชาชาติ

ภายใต้กรอบของคำประกาศกรุงเทพฯ

ค.ศ. ๑๙๖๗ คณะรัฐมนตรีอาเซียนได้ริเริ่มความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติขึ้นเป็นครั้งแรก โดยร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการอาเซียนด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Permanent Committee on Socio-Cultural Activities) เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านสวัสดิการ สังคม การวางแผนครอบครัว การป้องกันมลพิษ

การควบคุมการติดยาเสพติด และการจัดการภัยพิบัติไว้โดยมีข้อความที่ปรากฏใน Terms of Reference ของคณะกรรมการดังกล่าว คือ “ประเทศอาเซียนส่งเสริมให้มีความร่วมมือกันในอย่างใกล้ชิดในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคนิค วิทยาศาสตร์ และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการดำเนินกิจกรรมโครงการ ด้านสังคมและมนุษยธรรม เช่นการดำเนินกิจกรรมเพื่อต่อสู้กับภัยธรรมชาติและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง...”

ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. ๑๙๗๖ หรืออีกเก้าปีต่อมา ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียน ได้จัดประชุมที่บาหลี อินโดนีเซีย และได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ๒ (The Declaration of ASEAN Concord or Bali Concord I) ซึ่งมีการบรรจุเรื่องเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติไว้เป็นหลักการว่า “ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และภัยอื่น ๆ สามารถเป็นปัจจัยที่ฉุดรั้งการก้าวเดินของการพัฒนาของประเทศสมาชิกได้ ดังนั้น ประเทศสมาชิกจะให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ประเทศที่ประสบภัยตามกำลังและขีดความสามารถที่มีอยู่”

คณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ

ปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ ๒ หรือข้อตกลงบาห์ลี ๒ (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) ได้มีการกำหนด เป้าหมายการจัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ภายใน ปี ๒๕๕๘ (2015) ซึ่งประกอบด้วย ๓ เสาหลัก คือ ๑) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ๒) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ ๓) ประชาสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน โดยมีแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๘ (Roadmap for an ASEAN Community 2009-2015) เป็นแนวทางในการดำเนินการความร่วมมือทั้ง ๓ เสาหลักดังกล่าว

แผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนปี ๒๕๕๒-๒๕๕๘ กล่าวถึงความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติไว้ในเสาหลักด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ข้อ B5 และเสาหลักด้านประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ข้อ B 7 ดังนี้

เสาหลักด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ข้อ B5 ประกอบด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างทหารและพลเรือนในการตอบสนองต่อสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การจัดทำ มาตรฐานวิธีปฏิบัติสำหรับการเตรียมความพร้อมระดับภูมิภาคการประสานงานร่วมด้านการบรรเทาภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของอาเซียน การพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับการให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมและความร่วมมือด้านการบรรเทาภัยพิบัติ

เสาหลักด้านประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนข้อ B7 กล่าวถึงมาตรการในการดำเนินการตามความตกลงอาเซียนฯ ภายในปี ๒๕๕๘ การสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานของ AHA Centre การเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาที่มีความจำเป็นเร่งด่วน การสร้างเครือข่ายอาเซียนเพื่อแบ่งปันข้อมูล การส่งเสริมความตระหนักและการมีส่วนร่วมของสาธารณชนในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและพร้อมรับมือภัยพิบัติในชุมชน การจัดโครงการอาสาสมัครอาเซียน

คณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ

คณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management) หรือเรียกโดยย่อว่า ACDM เป็นกลไกหลักของอาเซียนในการดำเนินความร่วมมือด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติร่วมกันของประเทศสมาชิกในภูมิภาค ซึ่งแรกเริ่มกลไกดังกล่าวได้ถูกจัดตั้งขึ้นในลักษณะของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านภัยพิบัติของประเทศอาเซียน (ASEAN Experts Group on Natural Disasters) ในปี ค.ศ. ๑๙๗๑ และเปลี่ยนชื่อเป็น ASEAN Experts Group on Disaster Management (AEGDM) ในการประชุมครั้งที่ ๘ ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๙๓ เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจด้านภัยพิบัติทั้งภัยจากธรรมชาติและภัยจากมนุษย์ และท้ายที่สุดได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ ในการประชุมครั้งที่ ๑๒ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๒

วัตถุประสงค์สำคัญของการเปลี่ยนแปลงสถานภาพดังกล่าวคือเพื่อให้มีการประชุมประจำปีของ ACDM และให้มีการดำเนินการในเชิงรุก (Proactive) ในการจัดการภัยพิบัติภายใต้กรอบความร่วมมือของภูมิภาคอาเซียน

วิสัยทัศน์ของ ACDM ได้วาดฝันให้ภูมิภาคอาเซียนมีความเข้มแข็งพร้อมรับมือภัยพิบัติโดยการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติซึ่งจะนำไปสู่ภูมิภาคที่ปลอดภัยมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (A region of disaster-resilient nations, mutually assisting and complementing one another, sharing a common bond in minimizing adverse effects of disasters in pursuit of safer communities and sustainable development)

คณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ

พันธกิจของ ACDM คือ การส่งเสริมความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติทุกด้านอย่างครบวงจรได้แก่ การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การตอบโต้ การบรรเทาและฟื้นฟู โดยผ่านกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกัน (To enhance cooperation in all aspects of disaster management prevention, mitigation, preparation, response and recovery through mutual collaborative activities)

การประชุมประจำปีของ ACDM จัดขึ้นครั้งแรกในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๓ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ณ เมืองบันดาเสรี เบการ์วัน ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม และได้มีการรับรองวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ Terms of reference ของ ACDM การประชุมจะจัดขึ้นอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง ในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ เป็นการประชุม ACDM ครั้งที่ ๑๙ - ๒๐ ณ ประเทศอินโดนีเซียและไทย

ประธานและคณะกรรมการใน ACDM

คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานระดับชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการจัดการภัยพิบัติ สำหรับประเทศไทยนั้น อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็น Focal Point ส่วน **ประธาน ACDM** มาจาก **คณะกรรมการ (Focal Point)** ดังกล่าวซึ่งจะเวียนกันเป็นเจ้าภาพตามลำดับตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ นี้ ประเทศไทยได้เข้ารับตำแหน่งประธาน ACDM ตั้งแต่การประชุม ACDM ครั้งที่ ๑๙ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้ โดยมีสำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

ประธาน ACDM

ภารกิจในฐานะประธาน ACDM

- ☐ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ในการสร้างประชาคมอาเซียนที่เข้มแข็งและปลอดภัยจากภัยพิบัติ
- ☐ กำกับดูแล พัฒนาและติดตามการดำเนินกิจกรรมภายใต้ AADMER Work Program ของคณะทำงานในยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ภายใต้ AADMER Work Program และรายงานต่อที่ประชุมของผู้นำภาคี (COP)
- ☐ กำหนดและประสานการจัดประชุมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนกับสำนักเลขาธิการอาเซียน
- ☐ เข้าร่วมการประชุมที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้แทนหลักของ ACDM
- ☐ ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย
- ☐ ประสานงานภายในองค์กร

หน่วยประสานงานหลักด้านการจัดการภัยพิบัติ ของประเทศสมาชิกอาเซียน

หน่วยประสานงานหลักด้านการจัดการภัยพิบัติ หรือ ACDM Focal Point เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของแต่ละประเทศสมาชิก ดังนี้

ประเทศ	หน่วยงานหลัก
BRUNEI DARUSSALAM :	National Disaster Management Centre Ministry of Home Affairs
CAMBODIA :	National Committee for Disaster Management
INDONESIA :	National Disaster Management Agency
LAO PDR :	National Disaster Management Office, Department of Social Welfare, Ministry of Labor and Social Welfare
MALAYSIA :	National Security Council, Prime Minister's Department
MYANMAR :	Relief and Resettlement Department
PHILIPPINES :	National Disaster Risk Reduction and Management Council and Administrator, Office of Civil Defense
SINGAPORE :	Singapore Civil Defense Force
THAILAND :	Department of Disaster Prevention and Mitigation
VIET NAM :	Directorate of Water Resources, Ministry of Agriculture and Rural Development

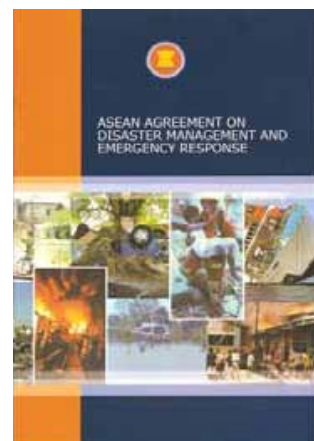

ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและ การตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน

ความเป็นมา : หลังจากที่มีภูมิภาคอาเซียนได้ถูกคลื่นสึนามิในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ ซึ่งได้สร้างความเสียหายและความสูญเสียอย่างร้ายแรงให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศ อาทิ อินโดนีเซีย ประเทศไทยและพม่า ACDM จึงได้มีความพยายามที่จะผลักดันให้มีกรอบการดำเนินการในความร่วมมือระหว่างอาเซียนที่ไม่ใช่เป็นเฉพาะเพียงแผนหรือปฏิกิริยาเท่านั้น แต่ให้เป็นลักษณะความตกลงที่มีพันธกรณีทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องปฏิบัติตาม ความพยายามของ ACDM ในเรื่องนี้จึงเป็นที่มาของการจัดทำ “ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response, AADMER)” ซึ่งรัฐมนตรีอาเซียนได้ประชุมหารือร่วมกันหลายครั้งครั้งในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ หรือ พ.ศ.๒๕๔๘ จนกระทั่งได้มีการลงนามในความตกลงดังกล่าว โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทุกประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อวันที่ ๒๖

กรกฎาคม ๒๕๔๘ และปัจจุบันมีผลบังคับใช้เป็นที่ยอมรับแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นมา

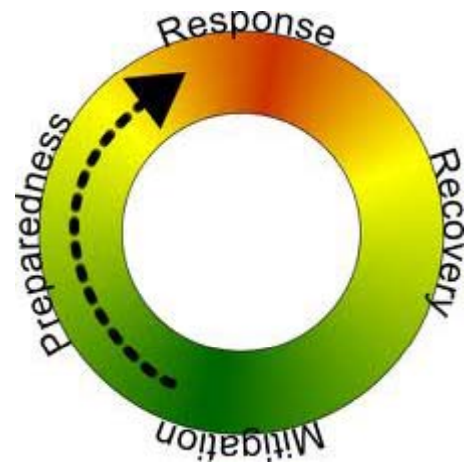
วัตถุประสงค์ของ AADMER คือการจัดให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพที่สามารถลดความเสียหายจากภัยพิบัติต่อชีวิต และต่อทรัพย์สินของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิกอาเซียน และเพื่อร่วมกันตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉิน โดยการร่วมมือกันระดับชาติ และขยายความร่วมมือระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศโดยการดำเนินการภายในกรอบของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและ การตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน

สาระสำคัญของ AADMER คือการกำหนดกรอบความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติของอาเซียนในลักษณะ ครอบคลุมทั้งในยามปกติก่อนเกิดภัย (การกำหนดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การเฝ้าระวัง การแจ้งเตือนภัย การป้องกัน การเตรียมความพร้อม) ในขณะเกิดภัย (การตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาทุกข์) ภายหลังเกิดภัย (เช่น การบูรณะฟื้นฟู) ตลอดจนความร่วมมือทางด้านวิชาการ การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การเสริมสร้าง ศักยภาพและขีดความสามารถ เป็นต้น ทั้งนี้โดยเน้นหลักการที่ให้แต่ละประเทศสมาชิกได้ช่วยเหลือตนเองให้เต็มที่เสียก่อน และหากว่าเกินขีดความสามารถก็จึงค่อยใช้กลไกที่กำหนดไว้ใน AADMER ในการช่วยเหลือ

กลไกหลักในการบริหารจัดการภัยพิบัติที่กำหนดไว้ใน AADMER ที่สำคัญ ได้แก่ มาตรฐานวิธีปฏิบัติในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ข้อ ๘) บัญชีรายการสินทรัพย์และศักยภาพ (ข้อ ๙) การฝึกซ้อมแผนเผชิญภัยพิบัติฉุกเฉินในภูมิภาคอาเซียน (ข้อ ๘) ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ข้อ ๒๐) และกองทุนอาเซียนเพื่อการจัดการภัยพิบัติและบรรเทาภัยฉุกเฉิน (ข้อ ๒๔)

ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและ การตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน

คำอธิบายโดยรวมก็คือ เราเปรียบอาเซียนเป็นชุมชนหนึ่ง ประกอบด้วยประชากรประมาณ ๖๐๐ ล้านคน ซึ่งชุมชนนี้ได้พยายามที่จะสร้างความเข้มแข็งในการรับมือกับภัยพิบัติโดยชุมชนเองจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการของชุมชนขึ้น ซึ่งก็คือ คณะกรรมการ ACDM และได้ร่วมกันร่างหลักการปฏิบัติร่วมกันขึ้นเรียกว่า ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน หรือ AADMER ซึ่งความตกลงฯ นี้ ได้กำหนดให้อาเซียนร่วมกันจัดทำคู่มือปฏิบัติเวลาเกิดภัยพิบัติในชุมชนมีชื่อเรียกว่า SASOP ในคู่มือนี้เองจะบอกให้มีการรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติ วิธีการร้องขอ และให้ความช่วยเหลือระหว่างชุมชนโดยส่งข้อมูลไปยัง AHA Centre ตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ และเมื่อจะเข้าไปช่วยเหลือบริเวณที่ประสบภัยพิบัติต้องทำอะไรบ้าง นอกจากนี้ ในความตกลงฯ ดังกล่าว ยังกำหนดแนวทางใน

การบริหารจัดการภัยพิบัติให้มีความอย่างยั่งยืนในอาเซียนด้วย โดยจัดตั้งกองทุนขึ้นเรียกว่า AADMER Fund เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆในการเตรียมความพร้อมและป้องกันภัยพิบัติในชุมชน

สถานการณ์สมมุติการจัดการภัยพิบัติในอาเซียน

เกิดภัยพิบัติขึ้นในอินโดนีเซีย

รายงานสถานการณ์ภัย

ขอความช่วยเหลือ

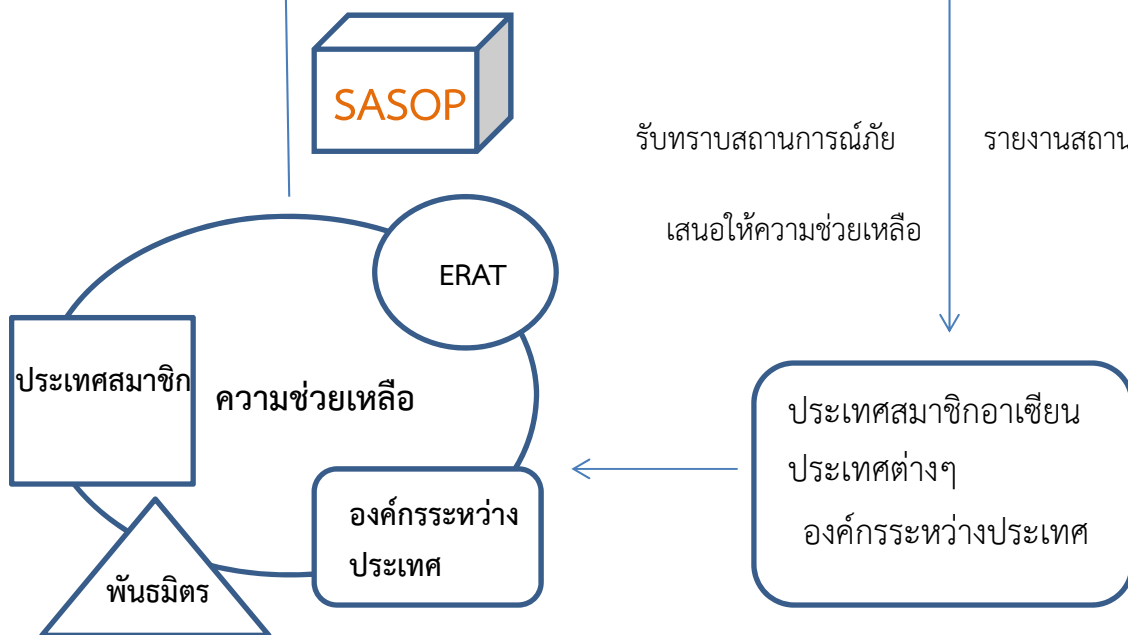

AHA Centre

รับทราบสถานการณ์ภัย

เสนอให้ความช่วยเหลือ

รายงานสถานการณ์ภัย

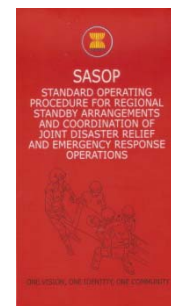

ระบบเตรียมพร้อมเพื่อบรรเทาภัยพิบัติและตอบโต้ สถานการณ์ฉุกเฉินของอาเซียน

ระบบเตรียมพร้อมเพื่อบรรเทาภัยพิบัติและตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินของอาเซียน (ASEAN Standby Arrangement for Disaster Relief and Emergency Response) ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ๑) มาตรฐานวิธีปฏิบัติในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และ ๒) บัญชีรายการสินทรัพย์และศักยภาพ

มาตรฐานวิธีปฏิบัติในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน : ข้อที่ ๘ ของความตกลงฯ ได้วางแนวทางการร่วมมือในส่วนของ การเตรียมความพร้อม (Preparedness) ไว้ว่า ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนจัดทำยุทธศาสตร์ และแผนตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน และให้จัดทำ Standard Operating Procedure (SOP) สำหรับความร่วมมือระดับภูมิภาค ซึ่ง ACDM ได้ยกร่างมาตรฐานวิธีปฏิบัติขึ้นโดยมีชื่อเรียกว่า มาตรฐานระเบียบวิธีปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมและประสานงานในการปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในการบรรเทาภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน

(Standard Operating Procedures for Regional Standby Arrangement and Coordination of Joint Disaster Relief and Emergency Response Operations) หรือเรียกว่า SASOP ซึ่งมีลักษณะเป็นคู่มือปฏิบัติการในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติของประเทศสมาชิกอาเซียน ประกอบด้วย ๖ บท ได้แก่ ๑) บทนำ ๒) การจัดองค์กร ๓) การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ ๔) การประเมินและติดตามสถานการณ์ ๕) การตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน และ ๖) การอำนวยความสะดวก และการใช้สินทรัพย์และขีดความสามารถของฝ่ายทหารและพลเรือน โดยในการประชุม ACDM ครั้งที่ ๑๑ ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๙ มีนาคม ๒๕๕๑ ที่ประเทศมาเลเซีย ที่ประชุมได้มีมติรับรองให้นำ SASOP บทที่ ๑-๕

บัญชีรายการสินทรัพย์และศักยภาพ

บัญชีรายการสินทรัพย์และศักยภาพ: ข้อที่ ๙ ของความตกลงฯ กำหนดให้แต่ละประเทศสมาชิกจัดทำบัญชีรายการสินทรัพย์และศักยภาพที่สามารถนำมาใช้ในการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศสมาชิกเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในภูมิภาค และให้ส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยประสานงานในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน หรือ AHA Center กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน

ฐานะฝ่ายเลขาฯ ในคณะกรรมการดำเนินการตามความตกลงฯ แห่งชาติได้จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการตามความตกลงว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๘ และได้จัดทำข้อมูลรายการสินทรัพย์และศักยภาพพร้อมส่งข้อมูลส่งให้ AHA Centre แล้ว

การฝึกซ้อมแผนเผชิญภัยพิบัติฉุกเฉินในภูมิภาค อาเซียน

การฝึกซ้อมแผนเผชิญภัยพิบัติฉุกเฉินในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Regional Disaster Emergency Simulation Exercises) หรือเรียกว่า ARDEX : มาตรการในเรื่องของการเตรียมความพร้อมตามความตกลงฯ ข้อที่ ๘ และข้อ ๙ นอกจากกำหนดให้ประเทศสมาชิกร่วมกันจัดทำ SASOP แล้ว ยังระบุให้มีการฝึกซ้อมแผนเพื่อเป็นการทดสอบประสิทธิภาพของ SASOP ดังกล่าว โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดการฝึกซ้อม เริ่มจัดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศมาเลเซีย (ARDEX-05) ในปีพ.ศ. ๒๕๔๘ และประเทศไทยได้เป็นประเทศได้

เจ้าภาพจัดกิจกรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ (ARDEX-08) ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยสมมุติสถานการณ์ภัยพิบัติจากไต้ฝุ่น และเกิดสารเคมีรั่วไหล และหลังจากนั้นยังไม่มีการจัดกิจกรรมดังกล่าวอีกเนื่องจากสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในภูมิภาค และต่อมาที่ประชุม ACDM ครั้งที่ ๑๘ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๔ ที่เมืองพญา ได้กำหนดให้จัดการซ้อมแผน ARDEX ขึ้นสองปีต่อครั้ง ซึ่งประเทศเวียดนามจะเป็นเจ้าภาพในปี ๒๐๑๒

ทีมประเมินความเสียหายจากภัยพิบัติของอาเซียน

ทีมประเมินความเสียหายจากภัยพิบัติของอาเซียน (ASEAN Emergency Rapid Assessment Team) หรือ ERAT : ภายใต้ AADMER ข้อ ๑๑ การตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินร่วมกันภายใต้กรอบความช่วยเหลือกำหนดว่า ๑) หากภาคีใดต้องการความช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติก็ให้ขอจากภาคีอื่นโดยตรงหรือผ่าน AHA Centre ๒) ภาคีผู้ขอจะแจ้งให้ทราบขอความช่วยเหลือและประเภทความช่วยเหลือที่ต้องการ ๓) แต่ละภาคีที่ได้รับการร้องขอความช่วยเหลือโดยตรงจะตัดสินใจทันทีและแจ้งให้ภาคีทราบโดยตรง หรือผ่าน AHA Centre ๔) ภาคีจะกำหนดและแจ้ง AHA Centre ถึงจำนวนบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ อุปกรณ์ และปัจจัยสำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่ภาคีต่างๆ โดยกระบวนการในการขอ/รับความช่วยเหลือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนดังกล่าวได้กำหนดไว้ใน SASOP ซึ่งในบทที่ ๕ ข้อ B ของ SASOP ยังได้ระบุรายละเอียดของการร่วมกันประเมินการให้ความช่วยเหลือที่ประเทศสมาชิกร้องขอ

ประกอบกับมีมติที่ประชุมคณะกรรมการประเมินผลการฝึกซ้อม ARDEX-08 ที่จัดขึ้นในประเทศไทยได้เสนอให้ ACDM จัดตั้งทีม ASEAN ERAT ขึ้น และจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการประเมินความเสียหายให้แก่ทีมดังกล่าว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ในกรณีเกิดภัยพิบัติขึ้นในอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมา ASEAN ERAT ได้เริ่มพัฒนามากขึ้นใน ปี ๒๕๕๑ เมื่ออาเซียนส่งทีมไปปฏิบัติหน้าที่ในเหตุการณ์ภัยพิบัติจากพายุไซโคลนนาร์กีสในสหภาพพม่า (พ.ศ. ๒๕๕๑) พายุทสึนาในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (พ.ศ. ๒๕๕๒) เหตุการณ์ภูเขาไฟระเบิดและสึนามิในสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (พ.ศ. ๒๕๕๓) และล่าสุดสถานการณ์อุทกภัยในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๔)

ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรมของอาเซียน

การจัดตั้งศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance) หรือ AHA Centre : ภายใต้ AADMER ข้อ ๒๐ ระบุให้จัดตั้ง AHA Centre โดยกำหนดหลักการไว้ว่า

- ๑) AHA Centre จะตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานของภาคีกับองค์การสหประชาชาติ/องค์กรระหว่างประเทศ
- ๒) AHA Centre จะดำเนินงานบนพื้นฐานความเข้าใจว่า ภาคีจะดำเนินการก่อนเพื่อจัดการภัยพิบัติ ในกรณีร้องขอความช่วยเหลือ นอกจากจะขอโดยตรงไปยังผู้ให้ความช่วยเหลือแล้ว อาจจะผ่าน AHA Centre เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งคำขอดังกล่าว

สถานที่ตั้ง : มติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน ครั้งที่ ๔๐ ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ณ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เห็นชอบให้จัดตั้ง AHA Centre ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยในขั้นแรกมีสถานะเป็น Provisional AHA Centre ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ประสานงานกับสำนักเลขาธิการอาเซียนเพียง ๑-๒ ท่าน ภารกิจหลักในขณะนั้น คือ การรายงานและติดตามสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกอาเซียน ไปยังประเทศสมาชิกอื่นๆ ตามแบบฟอร์มใน SASOP ดังเช่นเหตุการณ์ภัยพิบัติที่ผ่านมาในสหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และประเทศไทย

BPPT Building, Jl. Thamrin, 17th Floor
(800 sqm)

ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรมของอาเซียน

ความพยายามในการจัดตั้ง AHA Centre ให้เป็นรูปธรรม : ภายหลังจากที่ประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันความตกลงฯ ครบทุกประเทศ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ ส่งผลให้ AADMER มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการ ACDM จึงได้พยายามเร่งรัดการจัดตั้ง AHA Centre ให้เป็นรูปธรรมโดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดตั้ง AHA Centre ขึ้นโดยตรงเพื่อร่วมกันจัดทำร่างความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดตั้ง AHA Centre และเสนอให้ที่ประชุม ACDM พิจารณาโดยลำดับ ดังนี้

การประชุม ACDM ครั้งที่ ๑๗ ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ที่สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ACDM ได้มีมติเห็นชอบให้ประเทศสมาชิกจ่ายเงินค่าบำรุงประจำปีจำนวน ๓๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ในช่วง ๓ ปีแรก และขอให้ประเทศสมาชิกรับความตกลงฯ ไปผ่านกระบวนการภายในที่เกี่ยวข้องเพื่ออนุมัติให้ลงนามในความตกลงฯ ต่อไป

การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๑๙ ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ณ เมืองบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้มีการลงนามความตกลงฯ การจัดตั้ง AHA Centre โดยรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน พร้อมทั้งได้มีการเปิดตัว AHA Centre อย่างเป็นทางการ

การประชุม ACDM วาระพิเศษ เรื่องการจัดตั้ง AHA Centre เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อวันที่ ๒๐-๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ที่ผ่านมา ที่ประชุมได้มีมติเกี่ยวกับการจัดตั้ง AHA Centre ดังนี้ ๑) ให้ประเทศสมาชิกเริ่มจ่ายเงินเข้ากองทุน AHA Centre จำนวน ๓๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ภายหลังการประชุมผู้นำภาคี (Conference Of Parties: COP) ครั้งที่ ๑ และ ๒) กำหนดโครงสร้างของศูนย์และสรรหาบุคลากร

ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรมของอาเซียน

การมีผลทางกฎหมายของความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดตั้ง AHA Centre : ภายหลังการลงนามในความตกลงฯ โดยรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ ๑๙ แล้ว ประเทศสมาชิกทั้ง ๑๐ ประเทศจะต้องดำเนินการออกหนังสือยืนยันไปยังสำนักเลขาธิการอาเซียนว่าได้ดำเนินการกระบวนการทางกฎหมายภายในเพื่อการลงนามในความตกลงฯ เสร็จสิ้นแล้ว (Instrument of Notifications) ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ นี้ หลังจากนั้นความตกลงฯ จะมีผลผูกพันทางกฎหมายกับประเทศสมาชิกต่อไป

การสนับสนุนการจัดตั้ง AHA Centre ของไทย : คณะรัฐมนตรีได้มีมติวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศลงนามในความตกลงว่าด้วยการจัดตั้ง AHA Centre ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๑๙ และเงินอุดหนุน AHA Centre

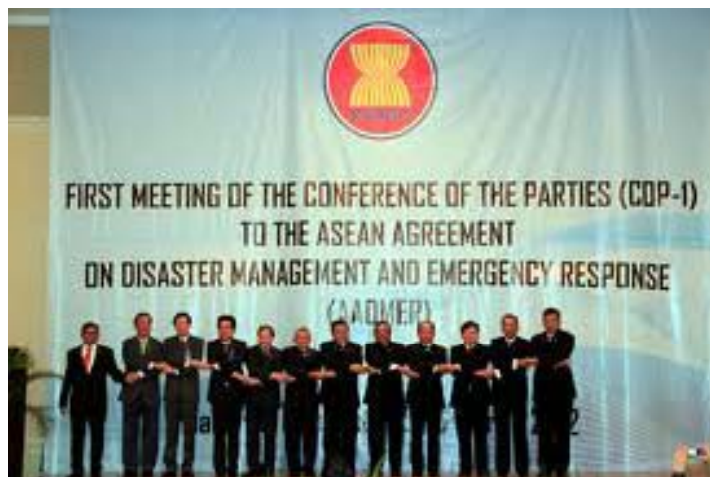
โครงสร้างองค์กรของ AHA Centre : ประกอบด้วยบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ ผู้ประสานงานด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Assistance Coordinator, AHC) ซึ่งเลขาธิการอาเซียนเป็นโดยตำแหน่ง คณะกรรมการบริหาร (the Governing Board) ซึ่งมาจากคณะกรรมการใน ACDM ที่ปรึกษาประจำศูนย์ซึ่งมาจากประเทศหุ้นส่วนอื่นๆ นอกจากนี้ ได้กำหนดอัตราจ้างบุคลากรประจำจำนวน ๑๓ อัตรา ได้แก่ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการบริหาร รองผู้อำนวยการบริหาร (๒ ตำแหน่ง) เจ้าหน้าที่ระดับสูง (๒ ตำแหน่ง) เจ้าหน้าที่เทคนิค (๖ ตำแหน่ง) ผู้ช่วยผู้อำนวยการบริหาร ประชาสัมพันธ์

การประชุมระดับผู้นำของภาคี

การประชุมระดับผู้นำของภาคี (Conference of Parties) หรือ การประชุม COP : ในความตกลงฯ ข้อ ๒๑ กำหนดให้มีการจัดการประชุมภาคี โดยการประชุมครั้งแรกจะจัดขึ้นโดยสำนักเลขาธิการอาเซียนไม่เกินกว่า ๑ ปี หลังความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ โดยผู้เข้าร่วมประชุมเป็นผู้แทนระดับรัฐมนตรี /ผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการภัยพิบัติของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อกำหนด

นโยบายและแนวทางในการจัดการภัยพิบัติร่วมกัน การประชุม COP ครั้งที่ ๑ จัดขึ้นในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ณ กรุงจาการ์ตา อินโดนีเซีย มีวาระพิจารณาเกี่ยวกับการให้นโยบายในการบริหารจัดการ AHA Centre และการจัดตั้งกองทุน AADMER เพื่อใช้ในการบริหารจัดการกิจกรรมภายใต้ความตกลงฯ อาเซียน

กองทุนอาเซียนเพื่อการจัดการภัยพิบัติและบรรเทา ภัยฉุกเฉิน

กองทุนอาเซียนเพื่อการจัดการภัยพิบัติและ
บรรเทาภัยฉุกเฉิน (ASEAN Disaster
Management and Emergency Relief)
หรือ AADMER Fund

จำเป็นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ AHA
Centre โดยมีสำนักเลขาธิการอาเซียนเป็น
ผู้บริหาร

หลักการในการจัดตั้ง : ภายใต้ AADMER ข้อ
๒๔ ระบุให้จัดตั้ง ADMER Fund ซึ่งเป็น
กองทุนที่รับบริจาคเงินสมทบเข้ากองทุนโดย
ประเทศสมาชิก หน่วยงาน/องค์กรระหว่าง
ประเทศตามความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อใช้สำหรับการบริหารจัดการในการดำเนิน
กิจกรรมต่างๆ ตามความตกลงฯ อาทิ เพื่อเป็น
เงินกองทุนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมภายใต้
AADMER Work Program การเผชิญภัยพิบัติ
และการให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกที่
ประสบภัยพิบัติ การจัดส่งทีมประเมินความ
เสียหายฯ (ERAT) และการจัดหาทรัพยากรที่

การดำเนินการจัดตั้ง : ในปัจจุบันนี้ยังไม่ได้มี
การบริหารจัดการกองทุนอย่างเป็นรูปธรรม
เนื่องจาก AADMER ได้กำหนดไว้ว่าต้องมีการ
ประชุมของผู้นำภาคี (Conference of
Parties: COP) เพื่อพิจารณากระบวนการ
บริหารจัดการกองทุน (Procedure and
Financial Rule) ให้เป็นมติเอกฉันท์ก่อนที่
ประเทศสมาชิกจะรับไปดำเนินการตาม
กระบวนการภายในประเทศในการบริจาคเงิน
เข้ากองทุนต่อไป

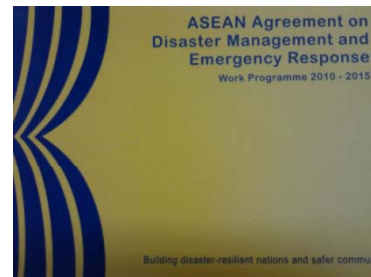
AADMER Work Program

AADMER Work Program (2010-2015) :

เป็นกรอบแผนงานในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการภัยพิบัติตามความตกลงอาเซียนฯ ที่ประเทศสมาชิกร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อนำเอาหลักการในการบริหารจัดการภัยพิบัติตามทุกระเบียบไว้ในความตกลงฯ ไปสู่การปฏิบัติในเชิงรูปธรรม ประกอบด้วย ๒ ส่วนหลัก คือ องค์ประกอบในเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Component) ๔ ด้าน และกิจกรรมพื้นฐาน (Building Blocks) ๖ ด้าน

องค์ประกอบในเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Component) ได้แก่ ๑) การประเมินความเสี่ยงและการเตือนภัยล่วงหน้า ๒) การป้องกันและบรรเทา ๓) การเตรียมความพร้อมและตอบโต้ ๔) การฟื้นฟู ซึ่งได้มีการจัดตั้งคณะทำงานต่างๆ โดยมอบหมายให้แต่ละประเทศสมาชิกเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน ดังนี้

- **การประเมินความเสี่ยงและการเตือนภัยล่วงหน้า:** สาธารณรัฐอินโดนีเซีย/การเตือนภัย: สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

นิยามเวียดนาม/การตรวจสอบ: สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

- **การป้องกัน และการบรรเทาภัย** – การดำเนินการแผนปฏิบัติการแห่งชาติด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และเสริมสร้างแผนงานด้านกฎหมายและระบบองค์กร : ประเทศไทย

การให้ความรู้แก่ประชาชน/ การสร้างความตระหนักและให้การสนับสนุน : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย

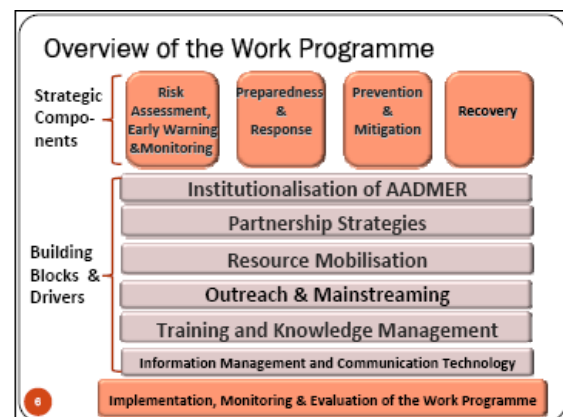
- **การเตรียมความพร้อมและตอบโต้ :** ประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์

- **การฟื้นฟู :** สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และสหภาพพม่า

AADMER Work Program

กิจกรรมพื้นฐาน (Building Blocks) เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการดำเนินยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ด้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย กิจกรรม ๑) การทำให้ความตกลงฯ มีผลในทางปฏิบัติ ๒) การสร้างพันธมิตรและการระดมทรัพยากรมาใช้ร่วมกัน ๓) การขยายขอบเขตในการจัดการภัยพิบัติไปยังทุกภาคส่วนและการจัดให้เข้าสู่ระบบและกลไกปกติที่มีอยู่ ๔) การจัดระบบการจัดการองค์ความรู้และการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการภัยพิบัติ ๕) การนำเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติ

การดำเนินกิจกรรมภายใต้ AADMER Work Program ดำเนินการภายใต้คณะทำงานซึ่งจัดตั้งขึ้นให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ด้าน คือ การประเมินความเสี่ยงและการเตือนภัยล่วงหน้า การป้องกันและการบรรเทาภัย การเตรียมความพร้อมและตอบโต้ และการฟื้นฟู โดยประเทศสมาชิกจะแบ่งความรับผิดชอบเป็นประเทศแกนนำในกิจกรรมแต่ละด้านตามความสมัครใจ ทั้งนี้ โดยทำงานร่วมกับ AHA Centre และรายงานความก้าวหน้าให้ ACDM ทราบ

AADMER Work Program

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการป้องกันและบรรเทา
ภัยพิบัติ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพร่วมกับ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ
กิจกรรมที่จัดในระดับอาเซียนที่สำคัญ เช่น การ
จัดกิจกรรมการประกวดภาพวาดของเยาวชน
อาเซียนประจำปี การจัดงานวันอาเซียนด้าน
การจัดการภัยพิบัติ การร่วมจัดงานรณรงค์สร้าง
โรงเรียนและโรงพยาบาลปลอดภัยจากภัยพิบัติ
ร่วมกับ UNISDR และการจัดประชุมด้านการ
บริหารงบประมาณและระบบประกันภัยในการ
ลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และการจัดประชุม
เชิงปฏิบัติการด้านการลดความเสี่ยงในโรงเรียน
ที่ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

คณะกรรมการดำเนินการตามความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการ ภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการดำเนินการตามความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติ

หลังจากที่ได้มีการลงนามในความตกลงอาเซียนฯ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอาเซียนเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ แล้ว ประเทศไทยได้เตรียมความพร้อมเพื่อสนับสนุนการ อนุวัติความตกลงฯ ดังกล่าว โดย ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติขึ้นในเดือนธันวาคม ๒๕๔๘ โดยมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมืองเป็นประธาน อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นรองประธาน และผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย ภายใต้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการ ได้มีการประชุมคณะกรรมการฯ ไปแล้ว ๑ ครั้ง ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ ณ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผลการประชุม ได้มีการจัดทำบัญชีรายการสินทรัพย์และศักยภาพของประเทศไทยที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือแก่อาเซียนเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น

และได้ส่งข้อมูลรวบรวมไว้ที่ AHA Centre แล้ว ต่อมา ได้มีการร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติที่ ๕๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๕ ขึ้นใหม่เพื่อให้องค์ประกอบของคณะกรรมการมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และมีการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง โดยมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมืองเป็นประธาน อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นรองประธานดั้งเดิม และให้ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเลขานุการคณะกรรมการฯ แทนผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย และคณะกรรมการท่านอื่นๆ ประกอบด้วยผู้แทนระดับอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวนคณะกรรมการทั้งสิ้น ๓๓ ท่าน โดยให้มีการปฏิบัติงานในการสนับสนุนการจัดตั้งกลไกต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลตามความตกลงฯ

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและ องค์การสหประชาชาติ

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและองค์การสหประชาชาติ ได้มีจัดทำเอกสารสำคัญ ๒ ฉบับ ได้แก่

แถลงการณ์ร่วมในการดำเนินความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ACDM) และองค์การสหประชาชาติ (UN) จัดทำขึ้นโดย ACDM และ UN ในปลายปี ๒๕๕๓ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อการสร้างกลไกการจัดการภัยพิบัติในภูมิภาคอาเซียน การพัฒนาความร่วมมือระหว่าง UN และอาเซียน ในระดับปฏิบัติและนโยบายที่สอดคล้องกับมติของ UN กรอบแผนงานเฮียวโกะ และ AADMER Work Program และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและองค์การสหประชาชาติประจำปี ค.ศ. ๒๐๑๑ – ๒๐๑๕ ซึ่งได้มีการลงมติเห็นชอบเรียบร้อยแล้วในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนและองค์การสหประชาชาติครั้งที่ ๓ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่ประเทศเวียดนาม

แผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและองค์การสหประชาชาติประจำปี ค.ศ. ๒๐๑๑ – ๒๐๑๕ เป็นกลไกในการดำเนินความร่วมมือระหว่าง ACDM และ UN ซึ่งกล่าวถึงแนวทางดำเนินความร่วมมือใน ๓ ประเด็นหลัก คือ (๑) การเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถและการปฏิบัติการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการภายใต้ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (๒) การประเมินความเสี่ยงภัย การเตรียมความพร้อม การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า การเฝ้าระวังภัย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน การบูรณะฟื้นฟู รวมถึงประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างใหม่และการพัฒนา และ (๓) การกำหนดให้มีการนำบทเรียนและประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างอาเซียนและสหประชาชาติในเหตุการณ์ภัยพิบัติจากพายุไซโคลนนาร์กีสในสหภาพพม่า ความพยายามในอดีตและการดำเนินการร่วมกันในปัจจุบัน ตลอดจนการนำเอาปัจจัยที่ท้าทายต่าง ๆ ในปัจจุบันมาพิจารณาด้วย

กรอบความร่วมมืออาเซียนว่าด้วยการเมืองและความมั่นคงใน ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

ความเป็นมา เกิดขึ้นจากมติที่ประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนครั้งที่ ๒๖ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๓ ที่ประเทศสิงคโปร์ประกอบด้วยประเทศสมาชิก ๒๕ ประเทศ และ ๑ องค์การ ประกอบด้วย ประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ ออสเตรเลีย บังกลาเทศ แคนาดา จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ มองโกเลีย นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ปาปัวนิวกินี รัสเซีย ศรีลังกา ติมอร์ตะวันออก เวียดนาม และสหภาพยุโรป

กิจกรรมภายใต้กรอบความร่วมมือ: นอกจากความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงแล้ว ปัจจุบัน ARF ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการจัดการภัยพิบัติในภูมิภาคอาเซียนร่วมกับคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ACDM) ภายใต้ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (AADMER) โดยดำเนินการผ่านกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจัดขึ้นตามวาระ เช่น การประชุม

ประจำปี ARF Inter-Sessional Meeting on Disaster Relief การจัดทำ ARF Work Plan 2009 – 2010 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ (ARF Strategic Guidance for Humanitarian Assistance and Disaster Relief : HADR) และการฝึกซ้อมแผนในการบรรเทาภัยพิบัติ (ARF Disaster Relief Exercise –ARF DiREx)

ในอนาคต คาดว่ากิจกรรมภายใต้กรอบความร่วมมือ ARF ในด้านการจัดการภัยพิบัติจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจาก ARF ได้ให้ความสำคัญกับสถานการณ์ภัยพิบัติของโลกที่เพิ่มขึ้น จึงได้ขยายความร่วมมือและพยายามเชื่อมโยงเข้ากับกรอบของอาเซียน ดังจะเห็นได้จากแผนงานของ ARF ที่มีประเด็นเนื้อหาเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับแผนงานอาเซียน (ASEAN Work Program 2010-2015)

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและ EAS

การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit : EAS) เป็นการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในลักษณะการจัดประชุมหารือ ประกอบด้วยสมาชิก กลุ่มประเทศอาเซียน ๑๐ ประเทศ บวก ออสเตรเลีย จีน อินเดีย ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และเกาหลีใต้ ปัจจุบัน EAS ได้เสนอความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติร่วมกับคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ACDM) โดยเน้นด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล โลจิสติกส์ และการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความร่วมมือด้านการตอบโต้สถานการณ์

ประเทศออสเตรเลียได้เสนอความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติกับประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านที่ประชุม ACDM โดยจะดำเนินความร่วมมือตามแผนการดำเนินงาน ระยะ ๓ ปี ๖ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗) ซึ่งกิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนมีประเด็นเกี่ยวกับการขยายกรอบความร่วมมือกับ ACDM ในอนาคต การฝึกซ้อมแผน การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบโลจิสติกส์ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการภัยพิบัติ

ประเทศนิวซีแลนด์ แสดงความพร้อมที่จะสนับสนุนการจัดตั้ง AHA Centre ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะนี้ นิวซีแลนด์ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญด้านภัยพิบัติไปประจำที่ AHA Centre เพื่อร่วมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานของ AHA Centre

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติในกรอบอาเซียนบวกสาม

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและประเทศบวกสาม ซึ่งประกอบด้วย จีน เกาหลี และญี่ปุ่น โดยประเทศบวกสามได้ให้ความช่วยเหลืออาเซียนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตาม AADMER มาอย่างต่อเนื่องผ่านการหารือในที่ประชุม ACDM plus three ซึ่งจัดควบคู่ไปกับการประชุม ACDM อย่างไรก็ตาม การประชุม ACDM plus three ครั้งสุดท้าย ได้จัดไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓

หลังจากนั้น เป็นการดำเนินความร่วมมือในลักษณะประเทศคู่เจรจา เช่น อาเซียนกับจีน หรืออาเซียน - ญี่ปุ่น เป็นต้น ปัจจุบัน ประเทศญี่ปุ่นได้ร่วมมือกับอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติภายใต้โครงการ “ASEAN-Japan collaboration in disaster management” โดยได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งระบบ ICT สำหรับ AHA Centre การจัดตั้งคลังเก็บสิ่งของบรรเทาทุกข์ในเหตุการณ์ภัยพิบัติ และความช่วยเหลือทางวิชาการ

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและ สหภาพยุโรป

ความสัมพันธ์ อาเซียน-สหภาพยุโรปในด้านการจัดการภัยพิบัติ ขณะนี้ได้มีการยกร่าง **Plan of Action to Strengthen the ASEAN-EU Strategic Partnership (๒๐๑๓-๒๐๑๗)** ตามมติของที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-สหภาพยุโรป (ASEAN-EU Senior Officials Meeting) ระหว่างวันที่ ๑๘-๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ กรุงวอร์ซอ เพื่อใช้แทนร่างฉบับเดิมซึ่งจะสิ้นสุดในปี ๒๕๕๕ โดยที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียน-สหภาพยุโรปจะให้การรับรอง

ร่างแผนปฏิบัติการฉบับใหม่ในเดือนเมษายน ๒๕๕๕ ณ บรูไน ดารุสซาลาม ซึ่งในร่างแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ โดยระบุให้มีการส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินการภายใต้กรอบแผนงานสำหรับความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (AADMER Work Program) และกรอบแผนงานเฮียวโกะ (Hyogo Framework for Action, HFA 2005-2015)

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและ รัสเซีย

ประเทศรัสเซียจัดอยู่ในประเทศบวกหกซึ่งเสนอความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติกับอาเซียนในลักษณะของประเทศคู่เจรจา โดยได้เสนอโครงการ “Arrangement within the National Crisis Management System in Russia” ร่วมกับประเทศอาเซียนซึ่งเป็นการประชุมเพื่อหารือและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหน่วยงานด้านการจัดการภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องในประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศรัสเซียโดยใช้รูปแบบศูนย์การจัดการภาวะวิกฤตของรัสเซียเป็นตัวอย่างในการประชุมหารือและผลที่ได้รับจะนำไปใช้พัฒนาโครงสร้างองค์กรในระดับภูมิภาคในการมีส่วนร่วมสร้างความปลอดภัยจากภัยพิบัติ

ต่อมา ได้ขยายกรอบความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและรัสเซียโดยจัดทำ ASEAN-Russia Disaster Management Work Plan for 2010-2015 ในช่วงต้นปี ๒๕๕๓ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างอาเซียนและรัสเซียในการจัดการภัยพิบัติที่สอดคล้องกับกฎบัตรอาเซียน ASC Blueprints และการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและ สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการภัยพิบัติร่วมกับอาเซียน ภายใต้โครงการความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียน – สหรัฐอเมริกาในเรื่องระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยได้มีการจัดตั้งคณะทำงาน ACDM-ICS Task Force ขึ้นและมีประเทศฟิลิปปินส์

บรูไนดารุสซาลาม และไทยเข้าร่วมโครงการพัฒนานาระบบ ICS ดังกล่าว โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งกิจกรรมที่ไทยดำเนินการร่วมกับสหรัฐฯ ได้แก่ การจัดฝึกอบรมระบบ ICS ให้แก่เจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงระดับปฏิบัติ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติระหว่างอาเซียนและ กลุ่มพันธมิตร

นอกจากความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ และกับประเทศคู่เจรจา แล้ว อาเซียนยังได้ดำเนินโครงการความร่วมมือกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามความตกลงอาเซียนฯ (AADMER Partnership

Group's (APG)) ซึ่งกลุ่มพันธมิตรดังกล่าวจะมุ่งเน้นการดำเนินกรรมภายใต้ AADMER Work Programme และกิจกรรมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม Civil Society Organisations (CSOs) เป็นหลัก

